การเยียวยาความเสียหายแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐจากการลงโทษทางวินัยร้ายแรงโดยคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย: ศึกษากรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Remedies for Government Officials Suffering from Severe Disciplinary Punishments by Unlawful Administrative Orders: A Case Study of Local Government Organizations

อัจฉราวดี แก้วพันธ์, พิชญา เหลืองรัตนเจริญ

Acharawadee Kaewpan, Pitchaya Luangrattanacharoen

คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม,
คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Faculty of Social Sciences and Local Development,
Pibulsongkram Rajabhat University
Email: acharawadee832@gmail.com,
Faculty of Social Sciences and Local Development,
Pibulsongkram Rajabhat University
Email: ajanya@hotmail.co.th

รับบทความ (Received): 13 พ.ค. 2567
ปรับแก้ไข (Revised): 27 มิ.ย. 2567
ตอบรับบทความ (Accepted): 17 ก.ค. 2567

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการและขั้นตอนเกี่ยวกับการชดเชยเยียวยาแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับความเสียหาย อันเนื่องมาจากการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง โดยคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งงานวิจัยนี้มุ่งศึกษา 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการศึกษาแนวคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารงานบุคคล และส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์และเปรียบเทียบหลักเกณฑ์และวิธีการเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากการลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ผลการศึกษา พบว่า พนักงานส่วนท้องถิ่นที่ถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงต้องเผชิญกับความเสียหายที่ตามมาทั้งทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงิน จึงทำให้เกิดคำถามว่า รัฐควรจะจัดการกับความเสียหายเหล่านี้อย่างไร เนื่องจากการขาดกฎหมายหรือข้อบังคับเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ระบุขั้นตอนการชดเชยเยียวยา ซึ่งความไม่ชัดเจนนี้จะทำลายความสามารถของรัฐในการรับรองความเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว และเพื่อแก้ไขปัญหานี้ สำนักงาน ก.พ. ได้ออกระเบียบกำหนดกระบวนการชดเชยเยียวยาให้กับทั้งผู้อุทธรณ์และผู้ร้องเรียนในกรณีที่ถูกลงโทษทางวินัยโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งแนวทางนี้สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางปฏิบัติในประเทศอื่น ๆ เช่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และเยอรมนี ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับการลงโทษทางวินัยกลับคืนสู่ราชการในตำแหน่งหน้าที่เดิมหรือเทียบเคียงได้กับตำแหน่งเดิมให้เสมือนไม่เคยถูกให้ออกจากราชการ

ดังนั้น การชดเชยเยียวยาที่เหมาะสมสำหรับพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยการสร้างระเบียบที่สอดคล้องกับระเบียบ ก.พ.ค. ว่าด้วยการเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้อุทธรณ์และผู้ร้องทุกข์ หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม พ.ศ. 2565 ในการวางหลักเกณฑ์วิธีการและการเยียวยาที่ชัดเจนเพื่อจัดการกับกรณีต่าง ๆ ในการปกป้องสิทธิของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกลงโทษทางวินัยให้ได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรม และเพื่อทำให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับผลประโยชน์และค่าชดเชยที่พนักงานส่วนท้องถิ่นควรได้รับ

คำสำคัญ: ลงโทษทางวินัยร้ายแรง, เยียวยา, พนักงานส่วนท้องถิ่น

Abstract

This thesis aims to study and explore the principles and procedures for compensating and remedying state officials who have suffered damage from severe disciplinary punishments by unlawful administrative orders, particularly in the context of local government organizations. This research is divided into two main parts: the first part studies the theoretical concepts related to the powers and responsibilities in personnel administration, and the second part analyzes and compares the standards and methods of remedying damages resulting from disciplinary punishments that are not legally justified, both in Thailand and internationally.

The study found that local government officials who were subjected to severe disciplinary actions faced both financial and non-financial damages. This raises the question of how the state should handle such damages, especially in the absence of specific laws or mandates from local government organizations that outline the compensation and remediation process. The lack of clarity could undermine the state's ability to ensure justice for the affected state officials. To address this issue, the Office of the Civil Service Commission (OCSC) has issued regulations defining the compensation and remediation process for both appellants and complainants in cases of unlawful disciplinary actions. This approach reflects practices in other countries such as the United States, France, and Germany, which aim to restore state officials who have been disciplined to their original or equivalent positions as if they had never been dismissed from service.

Therefore, appropriate compensation and remediation for local government officials who have been unjustly disciplined should be

established in accordance with of the Moral System Protection Committee (OCSC) regarding damage compensation by upholding the principle of justice Act B.E.2565, rules, methods, and remedies for various cases involving appellants and complainants could be determined. for handling various cases to protect the rights of state officials and ensure fair treatment. It also aims to clarify the benefits and compensation that local government employees are entitled to.

Keywords: Serious Disciplinary Punishment, Palliate, Local Government Officials

บทนำ

หน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องมีการจัดการโครงสร้างภายในที่ดีเพื่อการปฏิบัติราชการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแนวทางปฏิบัติที่เรียกว่า “วินัย” ถูกนำมาใช้ควบคุมพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หากฝ่าฝืนอาจนำไปสู่การลงโทษทางวินัย ทั้งนี้ รัฐมีหน้าที่รับผิดชอบในการเยียวยาความเสียหายจากการลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งศาลปกครองมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขข้อพิพาททางกฎหมายดังกล่าว

ดังนั้น การชดเชยเยียวยาเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกละเมิดสิทธิจึงเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากการลงโทษทางวินัยจะต้องคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคล หากการดำเนินการของรัฐใดๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิจะต้องเป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ รวมถึงสิทธิของเจ้าหน้าที่ของรัฐจากการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ที่อาจส่งผลให้เกิดความเสียหายต่าง ๆ และเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องให้การชดเชยเยียวยาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้กลับคืนสู่สถานะเดิมหรือใกล้เคียงมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันยังขาดความชัดเจนในการคืนสิทธิและการชดเชยเยียวยาดังกล่าว โดยจะมีการพิจารณาเยียวยาเป็นรายกรณีตามการร้องขอของผู้เสียหาย ทั้งนี้ จะต้องมีการจัดการอย่างครอบคลุมโดยคำนึงถึงความเสียหาย

ที่พนักงานส่วนท้องถิ่นได้รับจากการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อให้ได้รับการชดเชยเยียวยาที่เหมาะสม

อนึ่งการดำเนินการกล่าวหาทางวินัยต่อพนักงานส่วนท้องถิ่น มีทั้งเป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยจะต้องมีชื่อผู้กล่าวหาและรายละเอียดผู้ถูกกล่าวหาด้วย ทั้งนี้ จะต้องมีการรวบรวมหลักฐานข้อเท็จจริงเพื่อสนับสนุนข้อกล่าวหา และผู้บังคับบัญชาจะต้องสอบสวนและแก้ไขปัญหาโดยทันทีด้วยความเป็นกลาง และข้อกล่าวหาของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินจะระบุการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ต้องมีคณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติมอีก รวมถึงคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) จะดำเนินการสอบสวนอย่างละเอียด และรายงานผลไปยังหน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินการทางวินัย ซึ่งการลงโทษทางวินัยของผู้บังคับบัญชาต้องสอดคล้องกับฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดด้วย

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการชดเชยเยียวยาเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้น อันเป็นผลมาจากการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งก่อนหน้านี้ได้ให้ความสำคัญในการปฏิบัติราชการของข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ ด้วยความมั่นคงในการทำงานเพื่อช่วยให้ข้าราชการเหล่านี้ปฏิบัติหน้าที่ได้ โดยไม่ต้องเกรงว่าจะถูกดำเนินมาตรการทางวินัยที่ไม่เหมาะสม แม้ว่าวินัยจะเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดแนวทางการทำงานของข้าราชการ แต่การปกป้องสิทธิและเสรีภาพของข้าราชการก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน ในกรณีที่การลงโทษทางวินัยโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หน่วยงานของรัฐหรือศาลปกครองจำเป็นต้องวินิจฉัยการชดเชยเยียวยาสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งแนวทางนี้ควรปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์เฉพาะของแต่ละกรณี

แม้จะมีการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น แต่อย่างไรก็ตามยังคงขาดความชัดเจนในการพิจารณาความเสียหายที่เหมาะสมและเป็นธรรมแก่พนักงานส่วนท้องถิ่น ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำวินิจฉัยเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยร้ายแรงที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ ตามมาตรา 9 ของพระราชบัญญัตินี้ได้ให้ความสำคัญของการเยียวยาความเสียหายให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐจากการลงโทษ

ทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยได้รับการชดเชยเยียวยาที่เหมาะสมตามกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับที่กำหนด ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่เมื่ออุทธรณ์คดีและเพิกถอนคำสั่งได้สำเร็จ เจ้าหน้าที่ของรัฐเหล่านี้จะต้องกลับคืนสู่ตำแหน่งเดิม และรับการชดเชยเยียวยาสำหรับความอยุติธรรมที่เคยได้รับ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวความคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คำสั่งทางปกครองและการเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง และการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2. เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดของรัฐและการเยียวยาความเสียหายเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามกฎหมายของประเทศไทย

3. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดของรัฐ และการเยียวยาความเสียหายเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ของระบบกฎหมายในต่างประเทศ

4. ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาในการเยียวยาความเสียหายแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐจากคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหาแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์ เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายในกรณีดังกล่าว

การทบทวนวรรณกรรม

สำหรับการเยียวยาความเสียหายแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกคำสั่งลงโทษทางวินัยตามกฎหมายต่างประเทศ ที่ได้ทำการศึกษามีดังต่อไปนี้

ประเทศสหรัฐอเมริกา มี The Civil Service Reform Act of 1978 ให้อำนาจคณะกรรมการ ก.พ.ค. ของสหรัฐอเมริกาหรือ Merit Systems Protection Board (MSPB) ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่มีอำนาจตัดสินใจ และออกคำสั่งได้ในบางกรณี

เท่านั้น โดยคณะกรรมการ MSPB มีหน้าที่ในการดูแลการอุทธรณ์ ร้องทุกข์อันเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐและพนักงานในรัฐบาลกลาง นอกจากการเยียวยาโดยเพิกถอนคำสั่งที่มีผลทำให้ข้าราชการผู้ร้องกลับคืนสู่สถานะเดิม คณะกรรมการ MSPB ยังมีอำนาจหน้าที่ในการสั่งให้หน่วยงานของรัฐลงโทษเฉพาะในกรณีการลงโทษทางวินัยตามกฎหมาย Civil Service Reform Act of 1978 Chapter 75 หรือที่เรียกว่า Adverse Action อันเป็นการอุทธรณ์การลงโทษที่การกระทำต้องอาศัยเจตนา หรือความประมาทของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้กฎหมายดังกล่าว และกฎของคณะกรรมการ MSPB กำหนดว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้เสียหายยื่นเรื่องร้องเรียนและได้รับการวินิจฉัยให้ชนะอุทธรณ์แล้ว ก็สามารถหาแนวทางเยียวยาชั่วคราวได้ในขณะที่รอคำตัดสินขั้นสุดท้าย ด้วยวิธีการเยียวยาชั่วคราวนี้ ใช้เฉพาะในบางกรณีที่สามารถอุทธรณ์คำวินิจฉัยได้เท่านั้น ตุลาการที่รับผิดชอบคดีจะออกคำสั่งชั่วคราว ซึ่งจะมีผลใช้บังคับจนกว่าคณะกรรมการ MSPB จะวินิจฉัยถึงที่สุด โดยดำเนินการเยียวยาความเสียหายให้แก่ข้าราชการผู้ร้องด้วยการชดใช้ค่าเสียหายตามกฎหมาย Whistleblower Protection Act ทั้งนี้คณะกรรมการ MSPB อาจสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ข้าราชการผู้ร้อง ด้วยเงินที่อาจเป็นค่ารักษาพยาบาล ค่าเดินทาง และค่าเสียหายอื่น ๆ ที่เกิดจากปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้แล้ว The Back Pay Act of 1966 ได้ให้อำนาจคณะกรรมการ MSPB ในการให้หน่วยงานของรัฐจ่ายเงินเดือนคืนให้กับข้าราชการผู้ที่ได้รับการปฏิบัติอย่างไม่ยุติธรรม ทั้งนี้ยังให้คณะกรรมการ MSPB สามารถแจ้งให้หน่วยงานของรัฐชำระค่าทนายความของผู้เสียหายนั้นได้ตามกฎหมายสิทธิพลเมือง หรือกรณีอุทธรณ์ตามกฎหมาย Whistleblower Protection คณะกรรมการ MSPB อาจมีคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าทนายความ ค่าพยานผู้เชี่ยวชาญ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามสมควรทุกกรณี

คณะกรรมการ MSPB สามารถตรวจสอบความถูกต้องในการได้รับค่าตอบแทนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หากเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่าตนได้รับการปฏิบัติอย่างไม่ยุติธรรมก็สามารถขอให้คณะกรรมการ MSPB มีมติเห็นชอบ ซึ่งบุคคลนั้นอาจได้รับเงินคืนเงินและผลประโยชน์อื่นใดที่ควรได้รับ หากหน่วยงานรัฐมีการออกคำสั่งที่มิชอบด้วยกฎหมาย ข้าราชการผู้เสียหายดังกล่าวอาจได้รับเงินตามระยะเวลาที่ได้รับคำสั่งโดยมิชอบด้วยตามกฎหมาย The Back Pay Act of 1966 ประกอบด้วย (1) จำนวน

เทียบเท่ากับเงินเดือน เงินเพิ่ม เงินส่วนต่างทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่กรณี และ (2) ค่าทนายความตามสมควร ซึ่งหากสามารถพิสูจน์เหตุที่ก่อให้เกิดสิทธิในการเรียกค่าทนายความได้ในขั้นตอนการอุทธรณ์คำวินิจฉัย ก.พ.ค. โดยข้าราชการผู้อุทธรณ์ หรือทนายความ ก็จะสามารถร้องขอต่อศาลได้

การเยียวยาความเสียหายในประเทศฝรั่งเศส เมื่อสภาแห่งรัฐมีคำวินิจฉัยเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกหรือปลดออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐผู้ออกคำสั่งลงโทษจะต้องดำเนินการชดเชยเยียวยาความเสียหาย ในส่วนที่เกี่ยวกับทางก้าวหน้าในอาชีพของข้าราชการในช่วงที่พ้นจากราชการ และเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กลับเข้ามารับราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐควรจะได้รับตำแหน่งงานเดิมหรือตำแหน่งงานที่คล้ายกัน แต่ไม่ควรกระทบตำแหน่งงานของผู้อื่นที่มีอยู่ก่อน และการสร้างทางก้าวหน้าในอาชีพของข้าราชการ โดยพิจารณาทางก้าวหน้าในทุกด้านของข้าราชการผู้ถูกลงโทษนั้น เช่น การพิจารณาความดีความชอบการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง ให้พิจารณาเทียบเคียงกับข้าราชการในตำแหน่ง ประเภทและระดับเดียวกัน ด้วยหากการดำเนินการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่น บุคคลเหล่านั้นจะต้องได้รับการชดเชยเยียวยาความเสียหาย และกรณีที่ไม่มีตำแหน่งงานอื่นที่คล้ายคลึงกันว่างอยู่ หน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการภายในระยะเวลาอันสมควร ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถกลับเข้ารับราชการได้ นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งเพิกถอนการลงโทษ รวมถึงการชดเชยความเสียหายอันเกิดมาจากคำสั่งลงโทษที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในกรณีที่ข้าราชการผู้ถูกลงโทษมีคำขอและหน่วยงานของรัฐอาจปฏิเสธไม่จ่ายค่าเสียหาย หรือจ่ายค่าเสียหายเพียงบางส่วนในกรณีที่คำสั่งลงโทษถูกเพิกถอนเพราะเป็นคำสั่งที่ออกมา โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ด้วยแนวคำพิพากษาดังกล่าวแสดงให้เห็นข้อจำกัดของหลักการมีผลย้อนหลังไว้ คือ (1) การบรรจุข้าราชการผู้ถูกไล่ออกจากราชการ โดยคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในตำแหน่งที่มิใช่ตำแหน่งเดิม แต่เป็นตำแหน่งที่เทียบเท่าต้องได้รับความเห็นชอบจากข้าราชการผู้นั้นก่อน (2) หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการบรรจุข้าราชการผู้ถูกไล่ออกจากราชการโดยคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายภายในระยะเวลาที่เหมาะสม และ (3) ข้าราชการที่ได้รับการบรรจุกลับเข้ารับราชการจะได้รับค่าชดเชยความเสียหายก็ต่อเมื่อได้ร้องขอ โดยค่าชดเชยดังกล่าวจะเท่ากับค่าตอบแทนต่าง ๆ ที่ข้าราชการผู้นั้นควรได้รับหากยังอยู่ในราชการ

การบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาในการเพิกถอนคำสั่งให้ข้าราชการพ้นจากตำแหน่งราชการ ข้าราชการผู้เสียหายสามารถขอให้ศาลดำเนินการเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ หากศาลเห็นชอบก็สามารถสั่งให้หน่วยงานของรัฐย้อนกลับไปปฏิบัติต่อข้าราชการผู้นั้นเสมือนไม่เคยออกจากราชการเลย ควรคืนสถานะตำแหน่งงานเดิมนับแต่วันที่ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐควรดำเนินการเพื่อช่วยให้ข้าราชการมีความก้าวหน้าในอาชีพการงาน เช่น การเลื่อนตำแหน่งตามระยะเวลาที่ข้าราชการผู้นั้นปฏิบัติราชการมา หน่วยงานของรัฐควรคำนึงถึงการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นด้วย แต่ต้องมีความเป็นธรรม และไม่ปฏิบัติต่อข้าราชการที่ถูกลงโทษอย่างไม่เป็นธรรมเป็นพิเศษ หากการมอบตำแหน่งงานคืนให้ข้าราชการผู้เสียหายกระทบต่อสิทธิของข้าราชการอื่นก็ควรให้เงินชดเชยแก่ข้าราชการเหล่านั้นด้วย และหากเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นไม่เห็นด้วยกับการกลับเข้ารับราชการ ผู้ที่ได้รับผลกระทบสามารถฟ้องร้องต่อศาลเกี่ยวกับคำตัดสินดังกล่าวได้ ซึ่งเป็นอีกกรณีที่แยกจากกรณีการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง โดยมิชอบด้วยกฎหมาย เมื่อข้าราชการผู้นั้นกลับเข้ารับราชการก็ถือว่าเป็นไปตามคำพิพากษาของศาล

สำหรับค่าชดเชยในความเสียหายที่เกิดขึ้นกับข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งผู้เสียหายจะต้องขอค่าชดเชยนี้จากศาล หากการกระทำความผิดนั้นเกิดขึ้นจริง หน่วยงานของรัฐสามารถเลือกที่จะไม่จ่ายเงินสำหรับเวลาที่ข้าราชการผู้ถูกลงโทษโดยมิชอบด้วยกฎหมาย แต่จะจ่ายเฉพาะหลังจากที่ข้าราชการผู้นั้นได้กลับเข้ารับราชการแล้วเท่านั้น โดยจำนวนค่าชดเชยที่ข้าราชการผู้เสียหายจะได้รับ หน่วยงานของรัฐต้องคำนึงถึงความเสียหายจริงที่เกิดขึ้น รวมถึงความผิดพลาดที่ฝ่ายปกครองได้กระทำลงไป และการสูญเสียเงินเดือนที่ควรได้รับตามมาตรา 20 ของรัฐบัญญัติว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของข้าราชการ (รุ่งนภา ธรรมมา, 2555)

ในเยอรมนี ความรับผิดของรัฐจะขึ้นอยู่กับหลักนิติธรรม โดยแยกกฎหมายมหาชนและกฎหมายเอกชนออกจากกัน ความรับผิดของรัฐสามารถแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ ความรับผิดของรัฐภายใต้กฎหมายเอกชน โดยที่รัฐได้รับการปฏิบัติเหมือนเป็นบุคคลธรรมดา และความรับผิดของรัฐภายใต้กฎหมายมหาชน ซึ่งรวมถึงความรับผิดสำหรับการกระทำที่ผิดกฎหมาย การกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย และความรับผิดที่

เกิดจากความสัมพันธ์ในทางหนี้ทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้เสียหายมีสิทธิยื่นเรื่องร้องเรียนหรืออุทธรณ์ได้หากเชื่อว่าการกระทำของหน่วยงานของรัฐไม่เป็นธรรม การร้องเรียนเหล่านี้อาจไม่เป็นทางการหรือเป็นทางการก็ได้ โดยมีข้อกำหนดเฉพาะในระเบียบราชการ ซึ่งกำหนดลักษณะของการอุทธรณ์ ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของทางราชการเจ้าหน้าที่สามารถขอตรวจสอบได้ตามระเบียบ และหากความเกิดความขัดแย้งเกี่ยวข้องกับการทำงาน เจ้าหน้าที่จะต้องขอการตรวจสอบจากหน่วยงานของรัฐก่อนจึงจะดำเนินคดีต่อศาล

หากผู้บังคับบัญชาไม่เห็นด้วยกับการอุทธรณ์ก็สามารถยื่นอุทธรณ์ไปยังหน่วยงานที่สูงกว่าได้ ในเยอรมนี การยื่นอุทธรณ์ภายในกรอบเวลาที่กำหนดอาจระงับการบังคับใช้คำสั่งชั่วคราวได้ แต่อาจมีข้อยกเว้นบางประการ โดยการอุทธรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการโอนหรือการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งงานอาจไม่สามารถหยุดการบังคับใช้คำสั่งดังกล่าวได้ หากต้องการระงับการบังคับใช้คำสั่งในขณะที่กำลังพิจารณาคำอุทธรณ์ ผู้เสียหายจะต้องร้องขอให้ศาลปกครองเพื่อระงับคำสั่งดังกล่าว หน่วยงานที่จัดการอุทธรณ์มีอำนาจประเมินข้อเท็จจริงและกฎหมาย เพื่อพิจารณาความเป็นธรรมของคำสั่งดังกล่าว และผู้เสียหายสามารถอุทธรณ์แก้ไขคำสั่งได้ หากเห็นว่ามีความจำเป็น

ทั้งนี้ ศาลปกครองทำหน้าที่พิจารณาคำฟ้อง และพิจารณาว่าคดีที่พิพาทว่าเป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ ส่วนคณะกรรมการอุทธรณ์จะพิจารณาว่า การอุทธรณ์ถูกต้อง หรือยุติธรรมหรือไม่ แต่เมื่อศาลปกครองพิจารณาความถูกต้องตามกฎหมายและพิจารณาว่าผู้บังคับบัญชาใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจอย่างไร สมเหตุสมผลหรือไม่ อันมีส่วนประกอบ 2 ประการคือ ประการแรกเกี่ยวกับสาเหตุในการตัดสินใจ และอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการตัดสินใจ ซึ่งศาลปกครองเยอรมันมีอำนาจทบทวนและประเมินว่า ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจอย่างไร ศาลปกครองจะตรวจสอบว่าผู้บังคับบัญชาได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และมิได้ทำสิ่งใดเกินกว่าที่ได้รับอนุญาต หากผู้เสียหายไม่เห็นด้วยกับคำสั่ง ศาลสามารถเพิกถอนคำสั่งนั้นได้ (ธนพล ปัญญาสาร, 2560)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การนำเสนอมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย รวมถึงดำเนินการทางวินัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ ผู้วิจัยจะขอหยิบยกเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นตัวอย่างในการนำเสนอโดยสังเขป เนื่องจากในแต่ละประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีบทบัญญัติเป็นไปในทำนองเดียวกัน และด้วยประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. 2558 ซึ่งกำหนดมาตรการทางวินัยสำหรับความผิดที่ไม่ร้ายแรงจะได้รับการลงโทษด้วยการภาคทัณฑ์หรือการตัดเงินเดือน หรือการลดเงินเดือนอย่างเหมาะสม ในกรณีที่ประพฤติผิดวินัยอย่างร้ายแรง อาจมีการปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของความผิดด้วย ข้อกำหนดนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการรักษาวินัยภายในระบบราชการ ด้วยการกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงดังกล่าว ทำให้บุคคลตระหนักรู้ถึงผลที่ตามมาของการกระทำของตน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความรู้สึกรับผิดชอบมากขึ้น สิ่งสำคัญของผลที่ตามมาอันเกี่ยวข้องกับการถูกไล่ออกจากราชการคือ การไม่ได้รับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2500 มาตรา 11 (1) กำหนดให้ผู้ถูกไล่ออกจากราชการเพราะมีความผิดไม่มีสิทธิได้รับเงินบำนาญตามปกติ หากกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและเสียชีวิตก่อนได้รับการวินิจฉัย การดำเนินการสอบสวนจะต้องดำเนินต่อไปเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม หากมีการพิจารณาให้ออกจากราชการตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งกำหนดให้ทายาทของผู้ตายไม่มีสิทธิได้รับเงินบำนาญ

นอกจากนี้ ยังรวมถึงการไม่ได้รับการพิจารณาให้กลับเข้ารับราชการตามประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการบรรจุผู้ออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการ พ.ศ. 2563 ข้อ 8 และประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเบื้องต้น สำหรับข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2564 ข้อ 4 ข (8) (9) และ (10) สิ่งสำคัญที่บุคคลประสงค์จะกลับเข้ารับราชการจะต้องขาดคุณสมบัติ เนื่องจากการไล่ออกจากราชการ

หรือการถูกลงโทษทางวินัยในครั้งก่อน อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ขาดคุณสมบัติและถูกลงโทษทางวินัยอาจได้รับการยกเว้นจากข้อกำหนดนี้ หากบุคคลมีลักษณะขาดคุณสมบัติตามข้อ (8) หรือ (9) ด้วยบุคคลนั้นจะต้องออกจากราชการมานานกว่าสองปี ในทำนองเดียวกันหากบุคคลมีลักษณะขาดคุณสมบัติตามข้อ (10) ต้องพ้นจากราชการเกินสามปีแล้ว การออกจากราชการดังกล่าวจะต้องไม่เกิดจากการทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งแม้จะครบเงื่อนไขระยะเวลาการออกจากราชการแล้วก็ตาม ในกรณีทุจริตต่อหน้าที่ก็จะไม่ได้รับการพิจารณาให้กลับไปรับราชการอีก อย่างไรก็ตาม แม้จะมีกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน แต่สิ่งสำคัญสำหรับการล้างมลทินจะช่วยล้างความผิดเท่านั้น แต่ไม่ได้แก้ไขพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายใด และการละเมิดวินัยใด ๆ ด้วยอาจถูกมองว่าเป็นความบกพร่องทางศีลธรรม การกระทำดังกล่าวเข้าข่ายลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่ประสงค์จะเข้ารับราชการ ตามที่ระบุในมาตรา 4 ข (4) แห่งประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเบื้องต้น สำหรับข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2564 ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐจะต้องใช้ความระมัดระวังในการพิจารณาผู้สมัครเข้ารับราชการดังกล่าว เนื่องจากบุคคลเหล่านี้อาจมีข้อบกพร่องทางจริยธรรม และเป็นลักษณะต้องห้ามโดยเด็ดขาดสำหรับบุคคลที่ประสงค์จะเข้ารับราชการ ทั้งนี้ รวมถึงข้อกำหนดในการชดเชยค่ารักษาพยาบาลสำหรับบุคคลและครอบครัว ตลอดจนผลประโยชน์ด้านการศึกษาสำหรับบุตร สิ่งสำคัญของสิทธิสวัสดิการเหล่านี้สงวนไว้เฉพาะผู้ที่รับราชการเท่านั้น ซึ่งส่งผลให้บุคคลที่ถูกให้ออกจากราชการสูญเสียสิทธิประโยชน์เหล่านี้ทั้งแก่ตนเองและครอบครัว

ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์ (2540) อธิบายว่า สิ่งสำคัญสำหรับการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยซึ่งเป็นการดำเนินการทางปกครองที่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อสิทธิของข้าราชการ ทำให้ต้องมีการลงโทษที่ชอบด้วยกฎหมายและยุติธรรม ในกรณีที่มีคำสั่งลงโทษไม่ชอบด้วยกฎหมาย รัฐจึงต้องรับผิดชอบต่อการกระทำดังกล่าว (State Responsibility) ความรับผิดของรัฐครอบคลุมถึงความรับผิดทั้งหมดที่เกิดจากการกระทำของรัฐ แต่อย่างไรก็ตาม ความรับผิดของผู้บริหารหรือฝ่ายปกครองเกี่ยวกับผลที่ตามมาจากการออกคำสั่ง ซึ่งการกระทำของฝ่ายบริหารดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลโดยไม่ตั้งใจโดยในการพิจารณาความรับผิดทางการบริหารสามารถ

แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ความรับผิดทางละเมิดซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระทำที่ผิดกฎหมายโดยเจตนาหรือประมาทเลินเล่อ และความรับผิดอื่น ๆ นอกเหนือจากความรับผิดทางละเมิด ซึ่งเกี่ยวข้องกับกรณีที่การดำเนินงานของรัฐส่งผลให้เกิดความเสียหายโดยไม่มีหลักฐานในการกระทำผิด ด้วยเป็นการไม่ยุติธรรมหากผู้ได้รับผลกระทบจะต้องรับภาระความเสียหายดังกล่าวแต่เพียงผู้เดียว ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้รัฐต้องรับผิดชอบในการชดเชยเยียวยาผู้ได้รับความเสียหาย โดยแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวที่สิทธิของบุคคลถูกละเมิดอย่างมิชอบด้วยกฎหมาย (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2554)

วิธีดำเนินการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการวิจัยเอกสาร ซึ่งกำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้แต่เฉพาะในกรณีพนักงานส่วนท้องถิ่นผู้ถูกดำเนินการทางวินัยร้ายแรงโดยคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการดำเนินการเยียวยา ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และระเบียบกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาแนวทางการเยียวยาความเสียหายจากคำสั่งลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในประเทศต่าง ๆ ที่สำคัญคือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และเยอรมัน เพื่อนำมาวิเคราะห์หลักเกณฑ์ในการหาแนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหาการเยียวยาเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับความเสียหาย จากคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัย

1. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คำสั่งทางปกครองและการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองและการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

รัฐธรรมนูญแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2540 กำหนดการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น เห็นได้จากพระราชบัญญัติการบริหารงานบุคคล

ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ทำให้องค์กรเหล่านี้มีอิสระในการกำหนดมาตรฐานการบริหารงานบุคคลเพื่อความเป็นธรรม และด้วยวินัยถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับข้าราชการ ซึ่งการลงโทษทางวินัยต้องเป็นไปตามหลักกฎหมายเพื่อปกป้องสิทธิของเจ้าหน้าที่ การลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจส่งผลให้เกิดการชดเชยเยียวยาให้กับเจ้าหน้าที่ที่ได้รับผลกระทบ และความมั่นคงในการทำงานถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับข้าราชการที่จะมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

2. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดของรัฐ และการเยียวยาความเสียหายเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามกฎหมายของประเทศไทย

ในการชดเชยเยียวยาความเสียหายมีอุปสรรคทั้งด้านกรอบกฎหมายและการปฏิบัติจริง ด้วยการขาดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแนวคิดการชดเชยเยียวยาความเสียหายในประเทศไทยในศาลปกครองของประเทศไทยได้รับแรงบันดาลใจจากระบบกฎหมายของฝรั่งเศส และมีอำนาจตรวจสอบความถูกต้องตามกฎหมายของคำสั่งที่ออกโดยหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างไรก็ตาม ศาลจะไม่ก้าวล่วงการวินิจฉัยให้ออกจากราชการของฝ่ายบริหาร เว้นแต่คำสั่งทางปกครองดังกล่าวจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐที่จะต้องดำเนินการแก้ไขการกระทำที่มิชอบอย่างเหมาะสม

3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดของรัฐ และการเยียวยาความเสียหายเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับคำสั่งลงโทษทางวินัยโดยไม่ชอบด้วย ตามระบบกฎหมายในต่างประเทศ

มาตรการชดเชยเยียวยาข้าราชการที่ได้รับคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายควรมีความเป็นธรรมและคำนึงถึงสิทธิของบุคคล สหรัฐอเมริกามีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการชดเชยข้าราชการที่ถูกลงโทษทางวินัย รวมถึงค่าตอบแทนทางการเงิน และการกลับคืนสู่ตำแหน่งเดิม ฝรั่งเศสยังมีกระบวนการชดเชยบุคคลที่ได้รับความเดือดร้อนจากคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงการคืนสถานะและความเสียหายเพิ่มเติม ในเยอรมนีศาลวินัยของรัฐบาลกลางจะจัดการกรณีความผิดทางวินัยโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการชดเชยความเสียหายทางจิตใจจะมอบให้เฉพาะในกรณีที่มีอาการป่วยทางจิตที่เกิดขึ้น

จริงเท่านั้น ความทุกข์ทางอารมณ์เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอสำหรับการชดเชยในประเทศเยอรมนี

4. ปัญหาในการเยียวยาความเสียหายแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐจากคำสั่งลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแนวทางในการกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหาย

การชดเชยเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากคำสั่งทางวินัยที่ไม่เป็นธรรมควรได้รับการแก้ไขด้วยการวิเคราะห์จากแนวทางปฏิบัติในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และเยอรมนี ซึ่งประเทศไทยได้แก้ไขกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้แล้ว แต่อาจยังมีช่องว่างสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องหาแนวทางแก้ไขที่ยุติธรรมและเหมาะสมเพื่อให้ได้รับการชดเชยเยียวยาที่เพียงพอ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการคืนสถานะหรือคืนผลประโยชน์ที่สูญเสียไป อย่างไรก็ตาม การกำหนดการเยียวยาที่เหมาะสมของศาลปกครองเพื่อฟื้นฟูสิทธิของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับการลงโทษทางวินัยอย่างไม่เป็นธรรมนั้นอาจจะต้องมีความชัดเจนและความสม่ำเสมอในกระบวนการเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันและเป็นธรรมในการชดเชยเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นของพนักงานส่วนท้องถิ่น

อภิปรายผลการวิจัย

ในการแก้ไขปัญหาการชดเชยเยียวยาพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ถูกลงโทษทางวินัยอย่างไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้ว่าพนักงานส่วนท้องถิ่นอาจได้รับคำตัดสินของศาลปกครองเพื่อชดเชยเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น แต่ก็ยังคงมีความแตกต่างในมาตรการเยียวยาสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นกับพนักงานส่วนท้องถิ่น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการกำหนดค่าตอบแทน และสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ถูกลงโทษอย่างร้ายแรงโดยมิชอบด้วยกฎหมายและได้รับการพิสูจน์ในภายหลังว่ามิได้กระทำผิดจริง ซึ่งสามารถแบ่งได้ 2 วิธี ดังนี้คือ

1. คำสั่งขององค์กรภายในฝ่ายปกครอง

ในกรณีที่พนักงานส่วนท้องถิ่นถูกลงโทษทางวินัยอย่างไม่เป็นธรรม จะมีสิทธิอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองได้ กระบวนการนี้ช่วยให้สามารถปกป้องสิทธิและรับรองว่าคำสั่งทางปกครองได้รับการตรวจสอบอย่างรอบคอบ และสามารถเพิกถอนได้หากพบว่า สร้างความเสียหายหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งการปฏิบัติตามกฎระเบียบทางกฎหมาย เพื่อเรียกร้องการชดเชยเยียวยาจากหน่วยงานของรัฐสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้น หากกฎหมายไม่ได้กำหนดขั้นตอนการยื่นคำร้องไว้ชัดเจน หน่วยงานของรัฐอาจมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าชดเชยเยียวยาตามที่กฎหมายกำหนด หากหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการอย่างเหมาะสมอาจถือเป็นการฝ่าฝืนหน้าที่ และผู้เสียหายมีสิทธินำคดีไปฟ้องร้องต่อศาลปกครองได้

2. คำพิพากษาของศาลปกครอง

ในกรณีที่คำสั่งทางวินัยถูกเพิกถอนตามคำวินิจฉัยของศาลปกครอง การดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขความเสียหายที่ข้าราชการได้รับถือเป็นความรับผิดชอบของฝ่ายปกครองในการเริ่มดำเนินการแก้ไขในกรณีดังกล่าว พนักงานส่วนท้องถิ่นอาจได้รับโทษทางวินัยทั้งการภาคทัณฑ์ การหักเงินเดือน การลดเงินเดือน การปลดออกหรือการไล่ออก ด้วยกฎหมายให้อำนาจในการพิจารณาแก่หน่วยงานปกครองเพื่อให้สามารถตัดสินใจดำเนินการอย่างเหมาะสมในบางกรณี ซึ่งอำนาจในการตัดสินใจนี้ถูกกำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐในการเลือกที่จะดำเนินการบางอย่าง โดยเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เมื่อกฎหมายไม่ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเฉพาะ แต่อนุญาตให้ใช้ดุลยพินิจ ทำให้ฝ่ายบริหารสามารถดำเนินการตามดุลยพินิจของตนเองได้เป็นรายกรณี

ดังนั้น จึงทำให้เขตอำนาจของศาลปกครองไม่ครอบคลุมการใช้ดุลยพินิจของผู้บังคับบัญชา อย่างไรก็ตาม การปล่อยให้เป็นอิสระอาจทำให้การใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเพื่อป้องกันเหตุการณ์ดังกล่าว ศาลปกครองจึงจำเป็นต้องเข้าตรวจสอบในบางกรณี เพื่อให้มีการควบคุมดูแลเท่าที่จำเป็นโดยไม่ขัดขวางความยืดหยุ่นในการบริหารงานของรัฐ โดยเฉพาะศาลปกครองจะดูแลและประเมินความถูกต้องตามกฎหมายของคำสั่งลงโทษทางวินัย และจะตรวจสอบและเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวหากเกิดข้อผิดพลาดที่ชัดเจนเท่านั้น ทั้งนี้ ศาลจะไม่เข้าไป

ตรวจสอบในเรื่องความเหมาะสม เนื่องจากเป็นเรื่องของดุลยพินิจที่เป็นอิสระและเด็ดขาดของรัฐ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลกระทบของการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงต่อสิทธิส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งการศึกษานี้ทำหน้าที่เป็นกรอบสำหรับจัดการกับมาตรการทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันอาจเกิดขึ้นในอนาคต ได้แก่

1. เงินเดือนในสหรัฐอเมริกา MSPB มีอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์เกี่ยวกับเรื่องเงินเดือน และสามารถเพิกถอนคำสั่งทางวินัยที่ถือว่าไม่เหมาะสม และให้บุคคลกลับเข้ารับราชการได้ โดยค่าชดเชยที่ได้รับในช่วงระยะเวลาที่มีการลงโทษจะต้องนำมาพิจารณาเมื่อกลับเข้ารับราชการ ในฝรั่งเศส อาจมีกฎระเบียบสำหรับข้าราชการที่ถูกให้ออกอย่างไม่เป็นธรรมจากหน่วยงานของรัฐ มีความชัดเจนน้อยกว่า แต่ยังมีสิทธิเรียกร้องค่าชดเชยสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง แม้ว่าในอดีตจะได้รับเงินเดือนเต็มจำนวน แต่ปัจจุบันการชดเชยเยียวยาจะขึ้นอยู่กับความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงเท่านั้น

2. เงินสวัสดิการค่าเช่าบ้าน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคืนเงินค่าที่อยู่อาศัยให้กับบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งที่ไม่ยุติธรรมในฝรั่งเศส เมื่อสภาแห่งรัฐเพิกถอนคำสั่งในการไล่ออกหรือปลดออกจากราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถือเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่จะต้องกำหนดความเสียหายที่ได้รับ ในสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่เรียกร้องค่าชดเชยสำหรับความเสียหายเหล่านี้ คำร้องขอของผู้เสียหายจะต้องได้รับการพิจารณา แต่เนื่องจากทั้งสหรัฐอเมริกาและเยอรมนี ยังขาดแนวทางแก้ไขในปัจจุบัน สำหรับค่าชดเชยเยียวยา ความเสียหายที่เกี่ยวข้องกับค่าเช่าบ้านที่เกิดจากคำสั่งที่มิชอบด้วยกฎหมาย จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อสำรวจความเป็นไปได้และความเหมาะสมในการเสนอค่าชดเชยเยียวยาแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ

3. เงินสวัสดิการเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล ในสหรัฐอเมริกา บุคคลมีสิทธิได้รับเงินค่ารักษาพยาบาลคืนหลังจากการอุทธรณ์เข้ารับราชการสำเร็จ ซึ่งเน้นให้เห็นถึงการยอมรับการลงโทษที่ไม่ยุติธรรมและการฟื้นฟูสิทธิ ในทางตรงกันข้าม ฝรั่งเศส

และเยอรมนีไม่มีข้อกำหนดที่คล้ายกันสำหรับการชดเชยค่ารักษาพยาบาลในสถานการณ์ดังกล่าว

4. เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตร จากการศึกษาพบว่า สหรัฐอเมริกา เยอรมนี และฝรั่งเศส ขาดกฎระเบียบที่ครอบคลุมในการเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาบุตร แม้ว่าแนวคิดเรื่องการชดเชยความสูญเสียที่เกิดขึ้นจะมีความสำคัญ แต่ก็ยังขาดความชัดเจนในลักษณะเฉพาะและขอบเขตของการชดเชยเยียวยา ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาแนวทางแก้ไขที่เป็นไปได้ และกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุดเพื่อจัดการกับความเสียหายที่เกิดขึ้น

5. ความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการหรือการเลื่อนขั้นเงินเดือน และการเลื่อนตำแหน่ง ในฝรั่งเศส หน่วยงานของรัฐชดเชยเยียวยาข้าราชการที่ถูกให้ออกจากราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ด้วยการรับผิดชอบเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นและเปิดโอกาสให้ข้าราชการเหล่านี้ก้าวหน้าในอาชีพการงาน กระบวนการประเมินผลควรคำนึงถึงความก้าวหน้าของข้าราชการ และเปรียบเทียบความก้าวหน้าในอาชีพกับบุคคลอื่นในตำแหน่งที่คล้ายคลึงกัน แต่ในสหรัฐอเมริกา ไม่มีแนวปฏิบัติเฉพาะสำหรับความก้าวหน้าในอาชีพรับราชการอย่างชัดเจน แต่มุ่งเน้นไปที่การฟื้นฟูผู้ที่ถูกลงโทษอย่างไม่ยุติธรรม

นอกจากการบรรจุกลับเข้ารับราชการแล้ว หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้ข้าราชการที่ถูกลงโทษไล่ออกหรือปลดออกจากราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายได้รับความก้าวหน้าในอาชีพที่ควรได้รับ หากยังคงอยู่ในราชการด้วย คือ (1) การสร้างทางก้าวหน้าในอาชีพของข้าราชการให้พิจารณาตั้งแต่วันที่ข้าราชการผู้นั้นถูกลงโทษไล่ออกหรือปลดออกจากราชการ โดยต้องพิจารณาทางก้าวหน้าในทุกด้านของข้าราชการผู้นั้น เช่น การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น และ (2) การสร้างทางก้าวหน้าในอาชีพของข้าราชการให้พิจารณาโดยเทียบเคียงกับข้าราชการในตำแหน่งประเภท และระดับเดียวกัน และหากการดำเนินการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่นบุคคลนั้นต้องได้รับการชดเชยเยียวยาความเสียหายด้วย

ทางออกที่ดีที่สุดสำหรับการก้าวหน้าในระบบราชการของสหรัฐอเมริกา คือ การคืนสถานะบุคคลให้ดำรงตำแหน่งเดิม แม้ว่าจะมีการแต่งตั้งบุคคลอื่นแล้วก็ตาม หากไม่มีตำแหน่งเดิม หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดให้บุคคลนั้นอยู่ในตำแหน่งเทียบเท่า

และมีอำนาจในระดับเดียวกันและหากจำเป็นต้องโอนบุคคลไปยังท้องถิ่นอื่น หน่วยงานของรัฐจะต้องให้คำอธิบายและเหตุผลในการตัดสินใจดังกล่าวด้วย

นอกจากนี้ ยังมีสิทธิประโยชน์อื่นอันพึงได้รับในการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นนอกเหนือไปจากสิทธิประโยชน์ และสวัสดิการของทางราชการที่ข้าราชการผู้เสียหายควรได้รับจากคำสั่งลงโทษไล่ออก หรือปลดออกจากราชการ อันเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ได้แก่

1. เงินค่าคดีความ สหรัฐอเมริกาได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการอุทธรณ์ MSPB ในการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ยุติธรรม หากพบว่า ผู้อุทธรณ์บริสุทธิ์ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคืนสภาพเดิมให้ผู้อุทธรณ์ คณะกรรมการอุทธรณ์ของ MSPB มีอำนาจในการตัดสินค่าธรรมเนียมทนายความให้กับฝ่ายที่ชนะ รวมถึงการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการอุทธรณ์ การคืนเงินดังกล่าวนี้ ควรเสร็จสิ้นภายใน 60 วัน นับจากคำวินิจฉัยขั้นสุดท้าย และครอบคลุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าธรรมเนียมพยานผู้เชี่ยวชาญและค่าธรรมเนียมที่ปรึกษา ในอัตราที่กำหนดตามปกติ ในการดำเนินคดีทางกฎหมาย

2. ค่าเสียหายทางจิตใจ ในฝรั่งเศส คำตัดสินเกี่ยวกับความเสียหายในศาลปกครองครอบคลุมการจัดสรรค่าชดเชย สำหรับความทุกข์ทางอารมณ์และความยากลำบากของชีวิต ในทำนองเดียวกัน ในสหรัฐอเมริกา บุคคลมีสิทธิตามกฎหมายในการเรียกร้องค่าชดเชยทางการเงินสำหรับความเจ็บปวดทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงการขาดแคลนความสะดวกสบายในชีวิต

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เกี่ยวกับการชดเชยเยียวยาเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกลงโทษทางวินัยจากคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นได้ชัดว่า มีความจำเป็นที่จะต้องมีแนวทางที่ยุติธรรมและครอบคลุม ควรมีการกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อปกป้องสิทธิของเจ้าหน้าที่เหล่านี้ให้ได้รับการชดเชยเยียวยาที่เหมาะสมสำหรับความเสียหายที่ได้รับ การแก้ไขปัญหาการออกคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นเช่นกัน เพื่อให้ได้รับค่าชดเชยที่ยุติธรรมแก่ผู้ที่ได้รับ

ผลกระทบ ดังนั้นจึงขอแนะนำแนวทางปฏิบัติในการออกเป็นระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่า ด้วยการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นเพื่อการเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้อุทธรณ์และผู้ร้องทุกข์หรือดำเนินการอื่นใดในประโยชน์แห่งความยุติธรรม พ.ศ. ... โดยมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. หลักเกณฑ์ของพนักงานส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในบังคับของระเบียบฯ อันเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ว่า พนักงานส่วนท้องถิ่นใดที่อยู่ในบังคับตามระเบียบ เช่น พนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งถูกให้ออกจากราชการโดยคำสั่งลงโทษทางวินัย โดยศาลปกครองได้มีคำวินิจฉัยให้แก้ไข หรือเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยแล้ว

2. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ซึ่งการกำหนดหลักเกณฑ์ของสิทธิประโยชน์ที่ผู้เสียหายจะได้รับ เพื่อเยียวยาความเสียหายตามระเบียบฯ โดยกำหนดหลักเกณฑ์เป็นกรณีพิเศษ เช่น ค่าเช่าบ้าน ค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียนบุตร และอาจรวมไปถึงค่าเสียหายทางจิตใจ เป็นต้น

3. หลักเกณฑ์ในการดำเนินการเยียวยา เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเยียวยาสิทธิประโยชน์ประการต่าง ๆ แก่พนักงานส่วนท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ในระเบียบฯ เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติการเยียวยาความเสียหายให้เป็นไปอย่างมีความเป็นเอกภาพ และมีประสิทธิภาพ เช่น เงินเดือน การเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือเงินประจำตำแหน่งเป็นกรณีพิเศษ

องค์ความรู้ใหม่และการนำไปใช้

1. องค์ความรู้ใหม่ที่ค้นพบจากการวิจัย

จากการศึกษา พบว่า หลักเกณฑ์สำหรับผู้มีสิทธิได้รับการเยียวยาตามระเบียบ ก.พ.ค. ว่าด้วยการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้อุทธรณ์ผู้ร้องทุกข์ หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม พ.ศ. 2565 มีการให้นิยามความหมายไว้ 2 กรณี คือ (1) ผู้อุทธรณ์ หมายความว่า ผู้อุทธรณ์ตามมาตรา 114 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ซึ่ง ก.พ.ค. ได้มีคำวินิจฉัยให้แก้ไขหรือยกเลิกคำสั่งลงโทษทางวินัยหรือคำสั่งให้ออกจากราชการ และ (2) ผู้ร้องทุกข์ หมายความว่า ผู้ร้องทุกข์ตามมาตรา 122 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ

พลเรือน พ.ศ. 2551 ซึ่ง ก.พ.ค. ได้มีคำวินิจฉัยให้แก้ไขหรือยกเลิกคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหรือให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด

สำหรับกระบวนการเยียวยาผู้เสียหาย ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เฉพาะให้หน่วยงานของรัฐสามารถแก้ไขความเสียหายที่ผู้อุทธรณ์ได้รับตามที่ระบุไว้ในข้อ 8 ของระเบียบ ก.พ.ค. ว่าด้วยการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้อุทธรณ์ผู้ร้องทุกข์ หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม พ.ศ. 2565 ซึ่งกระบวนการจ่ายค่าชดเชยเยียวยาสำหรับผู้อุทธรณ์แบ่งออกเป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณีที่ผู้อุทธรณ์ได้รับการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงและไม่ร้ายแรง ด้วยวัตถุประสงค์ของการศึกษานี้มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการชดใช้ค่าเสียหายสำหรับผู้อุทธรณ์ที่ได้รับการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงจากผู้บังคับบัญชาเท่านั้น คือ (1) กรณีที่ผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษไล่ออก ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่ได้กระทำความผิดทางวินัยจะได้รับการชดเชยอย่างเหมาะสมสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้น ค่าตอบแทนนี้รวมถึงผลประโยชน์เงินเดือน ตามข้อ 11 (1) (ก) เงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทนเพิ่มเติมนอกเหนือจากเงินเดือน ตามข้อ 11 (1) (ค) นอกจากนี้ผู้อุทธรณ์จะได้รับสิทธิและผลประโยชน์ทั้งหมดที่เกี่ยวกับการขึ้นเงินเดือน ตามข้อ 11 (1) (ข) และความเสียหายใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์อื่น ๆ จะได้รับการชดเชยเต็มจำนวน ตามข้อ 11 เพื่อให้ผู้อุทธรณ์ได้รับสิ่งที่ควรได้รับหากไม่ถูกไล่ออกจากราชการ และ (2) กรณีที่ผู้อุทธรณ์ถูกลงโทษปลดออก ซึ่งกระบวนการแก้ไขความเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เดียวกันกับผู้อุทธรณ์ ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ ไม่ว่า ก.พ.ค. จะมีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับการประพฤติผิดทางวินัยใด ๆ และไม่ว่าจะเป็นกรณีร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงก็ตาม

อนึ่ง กระบวนการแก้ไขความเสียหายตามระเบียบที่ ก.พ.ค. กำหนดนั้นครอบคลุมถึงกรณีที่ผู้อุทธรณ์ที่ชนะคดีในศาล และศาลไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าชดเชยเป็นการเฉพาะไว้ ให้นำหลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนที่กำหนดในระเบียบ ก.พ.ค. มาใช้บังคับโดยต้องมีการปรับเปลี่ยนเท่าที่จำเป็น นอกจากนี้ หากศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ค่าสินไหมทดแทนสำหรับผู้อุทธรณ์แล้วให้ระเบียบ ก.พ.ค. ใช้กับส่วนที่เหลือที่ยังไม่มีผลใช้บังคับ

ทั้งนี้ สิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับจากการเยียวยา มีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ โดยกำหนดอยู่ในข้อ 11 ของระเบียบ ก.พ.ค. ว่าด้วยการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้อุทธรณ์ผู้ร้องทุกข์ หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม พ.ศ. 2565 ซึ่งรายละเอียดในข้อ 11 สิทธิประโยชน์ที่ผู้อุทธรณ์จะได้รับการเยียวยาตามระเบียบนี้ ให้แบ่งเป็นสองประเภทดังต่อไปนี้ (1) สิทธิประโยชน์ที่ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการให้แก่ผู้อุทธรณ์ ได้แก่ (ก) เงินเดือน (ข) การเลื่อนเงินเดือน (ค) เงินประจำตำแหน่ง และเงินค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน และ (2) สิทธิประโยชน์ที่ผู้อุทธรณ์ต้องยื่นคำร้องให้มีการเยียวยาความเสียหาย ได้แก่ (ก) เงินค่ารักษาพยาบาล (ข) เงินค่าเช่าบ้าน (ค) เงินค่าเล่าเรียนบุตร

2. การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่กำหนดในพระราชบัญญัติการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ 25 มิถุนายน 2544 รวมถึงประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการบรรจุผู้ออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการ พ.ศ. 2563 ประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการบรรจุผู้ออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการ พ.ศ. 2563 และประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการบรรจุผู้ออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการ พ.ศ. 2563 ซึ่งวัตถุประสงค์ของแนวปฏิบัติเหล่านี้จะเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นของผู้ถูกลงโทษทางวินัยที่ควรได้รับกลับคืนสู่ตำแหน่งเดิมหรือในระดับเดิม ตราบใดที่มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับหน้าที่นั้น นอกจากนี้ เงินเดือน ค่าตอบแทนและผลประโยชน์ทางการเงินอื่นใดที่ควรได้รับตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องนั้น การชดเชยเยียวยาความเสียหายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ครอบคลุมการชดเชยเยียวยาทั้งที่เป็นตัวเงิน และไม่เป็นตัวเงิน อาทิ ค่ารักษาพยาบาล ค่าที่อยู่อาศัย ค่าเล่าเรียนบุตร และความก้าวหน้าในอาชีพการงาน เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นควรนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้นให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการของระเบียบ ก.พ.ค. ว่าด้วยการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้อุทธรณ์ผู้ร้องทุกข์ หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม พ.ศ. 2565 ด้วยการร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้อุทธรณ์ผู้ร้องทุกข์หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม พ.ศ. ... ซึ่งจะมีการกำหนดมาตรการ วิธีการ และหลักเกณฑ์เยียวยาความเสียหายสำหรับผู้อุทธรณ์และผู้ร้องทุกข์ในกรณีของพนักงานส่วนท้องถิ่น เพื่อการนำข้อมูลและแนวทางที่ได้จากการศึกษาระเบียบ ก.พ.ค. ว่าด้วยการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้อุทธรณ์ผู้ร้องทุกข์หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม พ.ศ. 2565 ไปประกอบการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการเยียวยาความเสียหายในกรณีที่มีการเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยร้ายแรงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการร่างระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้อุทธรณ์ผู้ร้องทุกข์หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม พ.ศ. ... เพื่อประยุกต์ใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภายภาคหน้าต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ผศ.ปรัชญาไชย แช่มช้อย ดร.ภัคเดช คมสัน ผศ.ดร.พิชญา เหลืองรัตนเจริญ และ ผศ.ดร.อภิชาติ บวบขม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิจัยฉบับนี้ อาจารย์ ดร.กานดิศ ศิริสานต์ ที่ช่วยกรุณาแนะนำประเด็นหัวข้อที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย จึงขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ช่วยให้คำแนะนำด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในเรื่องเครื่องมือและอุปกรณ์ รวมไปถึงเอกสารในการดำเนินงานวิจัยทั้งหมด ตลอดจนเพื่อนพี่และน้องที่ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจและเป็นแรงบันดาลใจในการทำวิจัยครั้งนี้

ข้าพเจ้าฯ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และบุคคลในครอบครัวทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนทั้งทางด้านค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษา ตลอดจนความรัก ความห่วงใย และกำลังใจที่ให้ตลอดมา หากมีข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าฯ ขอน้อมรับไว้เพียงผู้เดียว ขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์. (2540). *กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง*. จิรรัชการพิมพ์.

ธนพล ปัญญาสาร. (2560). *การเยียวยาความเสียหายแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐจากการลงโทษทางวินัยร้ายแรงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย: ศึกษากรณีสำนักงานตำรวจแห่งชาติ.* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์]. https://repository.nida.ac.th/server/api/core/bitstreams/de1bf454-f549-4307-beaf-74b14c8bbd04/content

รุ่งนภา ธรรมมา. (2555). *การเยียวยาความเสียหายแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ถูกลงโทษทางวินัยโดยคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต]. https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14458/DPU.the.2012.53

วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2554). *กฎหมายปกครองภาคทั่วไป*. นิติราษฎร์.